

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 30ΗΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1975

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΠΑΝ. Ι. ΖΕΠΟΥ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ.— **‘Ο Κατάλογος τῶν Ἑλληνικῶν Παραμυθιῶν καὶ ἡ ἱστορία του, ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Γ. Α. Μέγα*.**

Ὅπως ὅλα τὰ πράγματα, καὶ τὰ πῶ μικρά, ἔχει καὶ ὁ Κατάλογος τῶν Ἑλληνικῶν Παραμυθιῶν τὴν ἱστορίαν του.

Ἡ σύνταξις του μοῦ ἀνετέθη ἀπ’ αὐτῶν τῶν φοιτητικῶν μου χρόνων ὑπὸ τοῦ διδασκάλου μου, ἀειμνήστου Νικολάου Πολίτου, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1910 γενομένην ἔκδοσιν τοῦ Καταλόγου τῶν παραμυθιακῶν τύπων τοῦ Φιλλανδοῦ Antti Aarne¹. Ἡ ἀνάθεσις ἔγινε κατ’ ἐντολὴν τῆς μόλις τότε ἰδρυθείσης Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἐταιρείας, τοῦτο δὲ καὶ ἀνηγγέλθη διὰ τῆς Τρίτης Ἐκθέσεως περὶ τῆς δράσεως τῆς Ἐνώσεως τῶν Λαογράφων Ἐρευνητῶν (Folklore Fellows), τῆς ἐδρευούσης ἐν Helsinki².

Ἄλλ’ εὐθὺς ὡς ἤρχισα τὴν ἐργασίαν μου, συνήντησα μεγάλας δυσκολίας ἐκ τοῦ λόγου ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Καταλόγου του ὁ Φιλλανδὸς παραμυθιολόγος δὲν εἶχεν ὑπ’ ὄψιν του, ὅσον ἔπρεπε, τὸν παραμυθιακὸν θησαυρὸν τῆς Νοτίου καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Τοῦτο κατεφάνη καὶ ἐκ τῆς ἀποπειρας τοῦ Aarne νὰ ταξινομήσῃ ἀδρομερῶς κατὰ τὸ σύστημά του τὰ ἑλληνικὰ παραμύθια τῆς γνωστῆς συλλογῆς τοῦ Georg von Hahn, διότι ἐκ τῶν 114 κειμένων τῆς συλλο-

* GEORGIOS A. MEGAS, *Der Katalog der griechischen Märchen und seine Geschichte.*

1. Antti Aarne, *Verzeichnis der Märchentypen* (FFC. No 3). Helsinki 1910.

2. Kaarle Krohn, *Dritter Bericht über die Tätigkeit des folkloristischen Forscherbundes „FF“* (FFC No 12). Helsinki 1913, σ. 9.

γῆς μόνον διὰ 57 ἠδυνήθη νὰ καθορίσῃ τὸν τύπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστον ἀνήκει³. Καὶ εἶχε μὲν ληφθῆ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Aarne πρόνοια διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Καταλόγου του διὰ τῆς προσθήκης νέων τύπων ἐκ τοῦ παραμυθιακοῦ θησαυροῦ τῶν διαφόρων λαῶν εἰς τὰ πρὸς τοῦτο ἀφεθέντα ἐν τῷ Καταλόγῳ του ἐνδιάμεσα κενά, ἀλλὰ καὶ ἡ περίπτωσις αὐτὴ δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένη δυσχερειῶν περὶ τὴν ἔνταξιν τῶν προσθέτων τύπων εἰς τὸ σύστημα τοῦ Aarne.

Παρατήρησα συγχρόνως ὅτι ἡ ἀπλῆ παραπομπὴ εἰς ἓνα παραμυθιακὸν τύπον, ὡς ἐφηροσόθη ὑπὸ τοῦ Aarne εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Καταλόγου τῶν Φιλλανδικῶν παραμυθιῶν (FFC. N : ο 5, N : ο 33) δὲν ἦτο ἀρκετὴ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν, διότι τὰ παραμύθια ὡς ἐκ τῆς διαφοροῦ συνήθως πλοκῆς τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὰ μοτίβων καὶ ἐπεισοδίων, δὲν παρουσιάζουν ἐνότητα δομῆς εἰς τὰς διαφοροὺς παραλλαγὰς των. Ἐπρεπε ὁ κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν παραμυθιῶν, διὰ νὰ εἶναι χρήσιμος εἰς τὴν συγκριτικὴν ἔρευναν, νὰ παρέχῃ καὶ ἀνάλυσιν ἐκάστης παραλλαγῆς εἰς τὰ συνθετικὰ της στοιχεῖα, πολλὰ τῶν ὁποίων εἶναι ἰδιαιτέρας σημασίας τόσον καθ' ἑαυτά, ὅσον καὶ ἐν συναρτήσει πρὸς τὴν διήγησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν μίαν θέσιν λειτουργικὴν. Εὐτυχῶς ἡ ἔκδοσις τῶν Anmerkungen zu den Märchen der Br. Grimm ὑπὸ Johannes Bolte καὶ Georg Polivka (Berlin 1914 - 1932) ἦλθεν ἐγκαίρως καὶ ἀπετέλεσεν ἀπὸ τοῦ 1914 τὸ βασικὸν βοήθημα εἰς τὴν ἐργασίαν μου. Εἰς τὴν παρεχομένην ὑπ' αὐτῶν ἀνάλυσιν ἐκάστου παραμυθιακοῦ τύπου δὲν εἶχα ἢ νὰ προσθέτω εἰς ἐκάστην Ἑλληνικὴν παραλλαγὴν τὰ μοτίβα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τυχὸν δὲν ὑπῆρχον εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ τύπου παρὰ Bolte - Polivka.

Ἐπροχωροῦσα μὲ τὴν ἀναλυτικὴν αὐτὴν μέθοδον, ὅτε κατὰ τὸ 1928 ἦλθεν εἰς ἐπικουρίαν ἡ ἀναθεώρησις καὶ ἐπαύξησις τοῦ Καταλόγου τοῦ Aarne ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ Stith Thompson⁴ ὑπὸ τὸν τίτλον The types of the Folktale καὶ ἀπὸ τοῦ 1932 - 1936 ἡ ἔκδοσις τοῦ ἑξατόμου Motif - Index of Folk - Literature τοῦ αὐτοῦ ἀκαταπονήτου ἐρευνητοῦ⁵. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ δημοσίευσις τῆς ἐπηυξημένης μορφῆς τοῦ Καταλόγου Aarne ἐπέβαλε τὴν ἀναθεώρη-

3. Antti Aarne, Übersicht der mit dem Verzeichnis der Märchentypen in den Sammlungen Grimms . . . und Hahn übereinstimmenden Märchen (FFC. N : ο 10). Helsinki 1912, σ. 14 - 15.

4. The Types of the Folktale. A classification and bibliography Antti Aarne's Verzeichnis der Märchentypen (FFC No 3). Translated and enlarged by Stith Thompson (FFC N : ο 74). Helsinki 1928.

5. Motif-Index of Folk-Literature. Τόμοι I - VI (FFC N : οs 106 - 109, 116, 117). Helsinki 1932 - 1936. Revised and enlarged edition. Copenhagen 1955 - 1957.

σιν και τῆς ἰδικῆς μου ἐργασίας, ὄχι ὅμως και τὴν ἀλλαγὴν τῆς κατὰ Bolte - Polinka ἀναλύσεως τῶν τύπων, διότι αὐτὴν εἶχε και ὁ Thompson ὡς βάσιν εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Ἡ ἐργασία μου μετὰ τὴν γενομένην ἀναθεώρησιν ἐπροχωροῦσε βραδέως μὲν, ἀλλὰ σταθερῶς, πλουτιζομένη με τὴν προσθήκην νέων τύπων, ὅτε ἓνα εὐτυχὲς γεγονός ἦλθε νὰ τονώσῃ τὰς προσπάθειάς μου.

Ἐν ἔτει 1957 ὁ καθηγητῆς Thompson, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὰ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰνδιάνας καθήκοντά του, ἐπεχείρησε περιοδεῖαν εἰς τὴν Εὐρώπην πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν κατὰ τόπους Λαογραφικῶν Ἰνστιτούτων και Ἀρχείων και συλλογὴν ὕλικῳ διὰ τὴν νέαν ἀναθεώρησιν και ἐπαύξισιν τοῦ Καταλόγου του. Δὲν παρέλειψε νὰ ἐπισκεφθῆ και τὰς Ἀθήνας και τότε ἐκ τοῦ ἀνεκδότου Καταλόγου μου παρέλαβε ὅσους νέους τύπους εἶχα ἕως τότε προσθέσει εἰς τὸν Κατάλογόν μου. Οὕτω τὸ ἑλληνικὸν παραμῦθι ἀντιπροσωπεύεται τώρα ὀπωσοῦν ἐπαρκῶς εἰς τὴν ἐκδοθεῖσαν τὸ 1961 δευτέραν λίαν ἐπηυξημένην ἀναθεώρησιν τῶν Types of the Folktale (FFC N:ο 184), ἐκ σελίδων 588 ἔναντι 66 σελίδων τῆς ἐκδόσεως Aarne, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μέχρι σήμερον τὴν βάσιν τῶν παραμυθιακῶν ἐρευνῶν.

Ἐννοεῖται ὅτι και πάλιν ἐδέησε νὰ ἀναθεωρήσω ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἐργασίαν μου, διὰ νὰ τὴν προσαρμόσω εἰς τὴν νέαν και, ὡς ἐλπίζω, ὀριστικὴν ἔκδοσιν τοῦ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένου Καταλόγου τῶν παραμυθιακῶν τύπων.

Ὅφειλό ἐδῶ νὰ ὁμολογήσω ὅτι και με τὴν δευτέραν ἀναθεώρησιν και τὴν ἐπαύξισιν τοῦ διεθνοῦς Καταλόγου αἱ δυσχέρειαι περὶ τὴν κατάταξιν τοῦ παραμυθιακοῦ ὕλικῳ δὲν ἐξέλιπον. Ἐν πρώτοις δὲν εἶναι πάντοτε σαφὲς ποῖον τὸ κύριον ἢ κεντρικὸν θέμα, ἐφ' οὗ οἰκοδομεῖται ἕκαστος τύπος και δεύτερον ὡς βάσιν διὰ τὸν προσδιορισμὸν ἑνὸς τύπου εἰς τὸν διεθνῆ Κατάλογον Aarne - Thompson, δὲν ἐλήφθη ἡ δρᾶσις, τὰ σταθερὰ λειτουργικὰ μοτίβα, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ δρῶντα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εἶναι μεταβλητὰ στοιχεῖα. Ἐκ τούτου τὸ ἔργον τῆς κατατάξεως κατὰ τὸ σύστημα Aarne - Thompson δυσχεραίνεται κατὰ πολὺ. Ἀπόδειξις ὅτι γνώστης βαθῶς τοῦ ἑλληνικοῦ παραμυθιοῦ, οἷος ὁ ἀοίδιμος Richard M. Dawkins, μόνον διὰ 26 ἐκ τῶν 84 παραμυθιῶν τῆς ὥραίας ἐκλογῆς του: *Modern Greek Folktales* (1963), ἦτοι διὰ ποσοστὸν 31%, ἠδυνήθη νὰ προσδιορίσῃ τὸν τύπον κατὰ τὸ τυπολογικὸν σύστημα τοῦ Καταλόγου Aarne - Thompson, παραμυθιολόγος δὲ τῆς περιωπῆς τοῦ Wolfgang Eberhardt ἐκ τῶν 387 τύπων τοῦ Καταλόγου τῶν Τουρκικῶν παραμυθιῶν, τὸν ὁποῖον ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Pertev Boratav συνῆταξεν, ἐξέδωκε δὲ τὸ 1953 ἡ Akademie der Wissenschaften τοῦ Wiesbaden, μόνον διὰ 148 τύπους, ἦτοι διὰ ποσοστὸν

39,2 % ἠδυνήθη νὰ καθορίσῃ τὴν ἀντιστοιχίαν πρὸς τοὺς τύπους τοῦ διεθνοῦς Καταλόγου. Ὅτι διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἀπαιτεῖται πείρα καὶ εὐρεῖα γνώσις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ παραμυθιοῦ ἀποδεικνύουν οἱ πίνακες ἀντιστοιχίας, τοὺς ὁποίους ὁ Walter Anderson παρέθεσεν εἰς τὴν βιβλιοκρίσιαν τοῦ Τουρκικοῦ Καταλόγου⁶, ὅπου τὸ ποσοστὸν ἀντιστοιχίας ἀνεβιάσθη σχεδὸν εἰς τὸ διπλάσιον.

Ὁ ἀναλυτικὸς τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο ἡ περιγραφὴ τοῦ περιεχομένου τῶν διαφόρων παραλλαγῶν, ἢ προσθήκη νέων τύπων εἰς τὸν Κατάλογόν μου καὶ ὄχι ὀλιγότερον αἱ ἐπανελημμένα ἀνασυντάξεις τοῦ Καταλόγου μου ἐπέφεραν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, καθυστέρησιν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐργασίας μου, ἢ ὁποία καὶ ἐξ ἄλλων λόγων δὲν ἦτο συνεχῆς.

Ἐπεβραδύνετο καὶ ἐκ τῆς ἐνασχολήσεώς μου ἀπὸ τοῦ 1952 εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας καὶ εἰς ἄλλας ἐπειγούσης φύσεως ἐπιστημονικὰς μου ἐργασίας. Κυρίως συνεχῆς ἡ ἐργασία μου ὑπῆρξεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1960, ὅτε τὸ Βασιλικὸν Ἰδρυμα Ἐρευνῶν ἔκρινεν ὅτι ἐπεβάλλετο νὰ μοὶ δοθῇ οὐσιαστικὴ ἐνίσχυσις διὰ τῆς προσλήψεως ἐνὸς ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου. Τότε προσέλαβα ὡς συνεργάτην τὴν πτυχιούχον τῆς Φιλολογίας Χριστιάναν Τουφεξῆ - Πάσχου, ἢ ὁποία μὲ τὴν γλωσσομάθειάν της, τὴν ὀξεῖαν ἀντίληψιν καὶ ἐξαιρετὸν φιλοπονίαν της μοῦ προσέφερον ἀπὸ τοῦ 1960 - 1967 πολύτιμον βοήθειαν. Οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως ἔτυχον καὶ παρὰ τῆς Μπαγκείου Ἐπιτροπῆς καὶ οὕτως ἡ βοήθός μου ἠδυνήθη νὰ συνεχίσῃ ἐπὶ ἕν εισέτι ἑξάμηνον τὴν συνεργασίαν της.

Ἡ καθυστέρησις αὐτή, λυπηρὰ καθ' ἑαυτήν, ἀφοῦ ἡ ἐργασία μου εἶχεν ἀναγγελθῆ καὶ ὁ Κατάλογος ἀνεμένετο ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, εἶχε καὶ τι τὸ καλόν. Τὸ ὑπάρχον ἐν ἀρχῇ παραμυθιακὸν ὕλικὸν ἦτο μὲν ἀξιολογώτατον ὡς προερχόμενον ἐκ τοῦ β' ἡμίσεος τοῦ 19ου αἰῶνος, ἀλλ' ἀνεπαρκὲς διὰ νὰ δώσῃ εἰκόνα τοῦ τεραστίου πλούτου καὶ τῆς εὐρυτάτης διαδόσεως τοῦ παραμυθιοῦ εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου. Μὲ τὴν ἴδρυσιν ὅμως ὑπὸ τοῦ Πολίτου τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας κατ' ἀρχὰς καὶ τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ὑπὸ τῆς Πολιτείας κατόπιν, ἢ συλλογὴ παραμυθιακοῦ, ὡς καὶ ποικίλου ἄλλου λαογραφικοῦ ὕλικου, ἐσυστηματοποιήθη καὶ ὠργανώθη διὰ διαγωνισμῶν καὶ εἰδικῶν ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἀρχείου. Ἐγκύκλιος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ τοῦ 1927 ὑπήχθη τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον, ἐνισχυθεῖσα διὰ συστάσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας πρὸς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως ἀπέδωσε πλούσιον ἀμητὸν διὰ τῆς συλλο-

6. Hessische Blätter für Volkskunde, Bd. 44, σ. 116-130.

γῆς ἄνω τῶν 3.500 μύθων καὶ παραμυθιῶν. Τὸ παράδειγμα ἐξ ἄλλου τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας ἠκολούθησαν ἀπὸ τοῦ 1923 τὰ ἰδρυθέντα κατὰ τόπους Σωματεῖα, τὰ ὁποῖα, κατανοοῦντα τὴν ἐθνικὴν σημασίαν τῶν κειμηλίων τῆς ἐθνικῆς κληρονομίας, ἴδρυσαν ἐπιστημονικὰ περιοδικά, εἰς τοὺς τόμους τῶν ὁποίων ἀπεταμίεον ποικίλην λαογραφικὴν ὕλην καὶ ἰδίᾳ παραδόσεις καὶ παραμύθια. Ἀναφέρω ἰδιαιτέρως τὰ *Θρακικά*, τὸ *Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Γλωσσικοῦ καὶ Λαογραφικοῦ Θησαυροῦ*, τὸ *Ποντιακὸν Ἀρχεῖον*, τὴν *Ποντιακὴν Ἑστίαν*, τὰ *Μικρασιατικὰ Χρονικά*, τὸ λαογραφικὸν παράρτημα τῶν *Κυπριακῶν Σπουδῶν* κ. ἄ.

Πρὸς τούτοις διὰ τῆς ἐν ἔτει 1947 ἰδρύσεως ἑδρας Λαογραφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν ὠργανώθη Λαογραφικὸν Φροντιστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπὸ τὸν τύπον ἀσκήσεως τῶν φοιτητῶν εἰς τὸ συλλεκτικὸν ἔργον συνεκεντρώθη ἄφθονον λαογραφικὸν ὕλικόν ἐξ ὄλων σχεδὸν τῶν περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος, μέγα μέρος τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖται ἀπὸ λαϊκὰς διηγήσεις καὶ ἰδίᾳ παραμύθια.

Ὅπως ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ μνημονευθῇ ἡ συμβολὴ τῶν φίλων τοῦ ἑλληνικοῦ παραμυθιοῦ, οἱ ὁποῖοι μετ' ἀγαστοῦ ζήλου κατέγιναν εἰς τὴν καταγραφὴν λαϊκῶν διηγήσεων. Ἐκ τούτων ἄλλοι μὲν, ὡς ἡ μακ. Ἑλπινίκη Σταμούλη - Σαρραντῆ, ὁ Ξεν. Ἀκογλου, ὁ Νεοκλῆς Κληρίδης, ὁ ἱερεὺς Γ. Ρήγας, ἡ Στέλλα Ἐπιφανίου - Πετράκη ἠτύχησαν νὰ ἴδουν δημοσιευόμενας τὰς συλλογὰς των, ἄλλαι δέ, ὡς ἡ μακ. Μαρία Λιουδάκη, τὰς κατέλιπον εἰς ἀνέκδοτα χειρόγραφα. Τέλος ἡ μεγάλη συλλογὴ ἀπεραθίτικων παραμυθιῶν τῆς κ. Διαλεχτῆς Ζευγώλη ἀναμένει τὴν ἐμφάνισιν γενναιοδωροῦ ἐκδότου.

Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ τώρα νὰ νομίζω ὅτι αἱ δεκαετίαι, πού διέρρευσαν ἀπὸ τοῦ 1910 ἕως σήμερα, δὲν ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ. Πρῶτον, διότι ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ὕλικόν τοῦ ἑλληνικοῦ παραμυθιοῦ ἠξήθη τεραστίως, ὥστε ἀντὶ 2.000 παραλλαγῶν τοῦ 1910 νὰ ἔχωμεν σήμερα εἰς τὰς συλλογὰς μας πλεόν τῶν 23.000 κειμένων. Δεύτερον, διότι αἱ ἐπανειλημμένα ἀνασυντάξεις καὶ ἐπανυξήσεις τοῦ διεθνοῦς Καταλόγου ὑπὸ τοῦ Stith Thompson ἀνέπτυξαν τὴν τυπολογίαν τοῦ παραμυθιοῦ ἐπὶ διεθνοῦς κλίμακος εἰς τοιαύτην τελειότητα, ὥστε ἡ καταλογογράφησις τῶν παραμυθιῶν τῶν διαφόρων εὐρωπαϊκῶν λαῶν νὰ εἶναι εὐχερῆς καὶ σταθερά. Ἐκ τούτου ὅσοι Κατάλογοι παραμυθιῶν συνετάχθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πρώτου Καταλόγου τοῦ Aarne τοῦ 1910 ἀπεδείχθησαν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐλλιπεῖς ἢ σχεδὸν ἄχρηστοι. Παράδειγμα ὁ Κατάλογος τῶν παραμυθιῶν τῆς Φλάνδρας, ὁ ἐκδοθεὶς τὸ 1921 ὑπὸ τοῦ Maurits de Meyer⁷. Ἐπειτα ἀπὸ τὴν ἐξέλιξιν, πού

7. Maurits de Meyer, Les contes populaires de la Flandre, Catalogue de toutes les variantes flamandes de conte populaire d'après le catalogue des contes-types par A. Aarne (FFC No 3). Helsinki 1921.

παρουσίασεν ὁ διεθνῆς Κατάλογος τῶν παραμυθιακῶν τύπων, ὁ De Meyer ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ ἀνακαινίσῃ τὸ ἔργον του καὶ προέβη εἰς τὴν ἀνασύνταξιν αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀναλυτικὸν σύστημα, ὥστε ν' ἀνταποκρίνεται πλήρως εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης. Οὕτω τὸ 1968 ἐξέδωκε νέον ἀναλυτικὸν Κατάλογον : *Le conte populaire Flamand. Catalogue analytique et repertoire des épi-sodes et éléments des contes, motif-index*, περιληφθέντα εἰς τὴν σειρὰν τῶν FF Communications ὑπ' ἀριθ. 203 τῆς Φιλλανδικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τὴν μοῖραν αὐτὴν δὲν θὰ ἐξέφευγε καὶ ὁ Κατάλογος τῶν ἐλληνικῶν παραμυθιῶν, ἂν ἐξεδίδετο μὲ τὰ δεδομένα τοῦ 1910 ἢ καὶ τοῦ 1928.

Ὡς ἤδη ἐλέχθη, ὡς βάσις εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Καταλόγου τῶν Ἑλληνικῶν παραμυθιῶν ἐχρησίμευσεν ἡ δευτέρα ἀναθεώρησις τοῦ Καταλόγου τοῦ Aarne ὑπὸ τοῦ Stith Thompson : *The Types of the Folktale, second revision* (FFC 184) Helsinki, 1961.

Μετὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ τύπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἓνα παραμῦθι ἀνήκει, ἀναγράφεται, κατὰ μετὰφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ, ἡ ὀνομασία τοῦ τύπου, ἔπειτα δίδεται σύντομος περιγραφή αὐτοῦ κατὰ τὴν δομὴν ποὺ παρουσιάζει ὁ μῦθος ἢ τὸ παραμῦθι εἰς τὸν ἐλληνικὸν οἰκότυπον, καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία, ἰδίᾳ ἡ ἐλληνικὴ, διότι ἡ ξένη παρέχεται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διεθνοῦς Καταλόγου. Εἰς ταῦτα ἀκολουθεῖ ἡ ἀναγραφὴ τῶν ἐλληνικῶν παραλλαγῶν, κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν, πρῶτον τῶν δημοσιευμένων καὶ κατόπιν τῶν ἀδημοσιεύτων κειμένων : ἀναγράφεται ἐν συντομογραφίᾳ ὁ τόπος προελεύσεως ἐκάστης παραλλαγῆς καὶ ἡ πηγὴ, ἐξ ἧς ἐλήφθη.

Ἀποσχίδες (subtypes) ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου ἀποδίδονται, ὡς καὶ εἰς τὸν Κατάλογον ΑTh, μὲ ὑποδιαίρέσεις αὐτοῦ, δηλουμένας διὰ κεφαλαίων στοιχείων Α, Β, C κλπ., παραλλαγαὶ δὲ παρουσιάζουσαι οὐσιώδη πως διαφορὰν κατὰ τὸ περιεχόμενον ἀπὸ τοῦ τύπου ἢ τοῦ ὑποτύπου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουν, δηλοῦνται διὰ τοῦ αὐτοῦ μὲν ἀριθμοῦ, ἀλλὰ μὲ ἓνα ἢ περισσοτέρους ἀστερίσκους, τιθεμένους μετὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ τύπου (π. χ. ΑTh 1*, 1**, 8****. — ΑTh 34 Α, 34 Β, 34 Β*. — ΑTh 789, 789 Α, 789 Α*, 789 Α**, 789 Β* κλπ.).

Κείμενα ἐλληνικά, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει ἀντίστοιχος τύπος παρὰ ΑTh, καὶ τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν διάδοσιν τινα ἐντὸς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, ἐδηλώθησαν εἰς τὸν ἐλληνικὸν Κατάλογον διὰ προσθέτων ἀριθμῶν, καταχωρισθέντων ἀναλόγως τῆς ἐννοίας των εἰς τὰ ἀφεθέντα ὑπὸ τοῦ Aarne, ὡς εἶπομεν, κενά. Ὁ πρόσθετος αὐτὸς τύπος ἐδηλώθη δι' ἀστερίσκου, τεθέντος πρὸ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ τύπου (π. χ. *1 Α, *2 Ε, *15 Α κλπ.). Ἄν δημοσιευμένη τις παραλλαγή ἐλήφθη ἐκ χειρογράφου κατατεθειμένου εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου

(μετονομασθέντος εἰς Κέντρον Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας) ἢ τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας ἢ τοῦ ἰδικοῦ μου Λαογραφικοῦ Φροντιστηρίου, γίνεταί παραπομπή εἰς αὐτά. Ὅμοίως διὰ ΣΠ διακρίνεται πᾶσα παραλλαγή προερχομένη ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς Ν. Γ. Πολίτου, τῆς κατατεθειμένης εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον.

Συμφώνως πρὸς τὸ διάγραμμα τῆς ὕλης παρὰ ΑΘη διηρέθη ἡ ὕλη καὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Κατάλογον εἰς 4 μέρη:

- I. Μῦθοι ζώων (animal tales), ἀρ. 1 - 299.
- II. Καθ' ἑαυτὸ παραμύθια (ordinal folktales), ἀρ. 300 - 1199.
- III. Εὐτράπελοι διηγήσεις καὶ ἀνέκδοτα (jokes and anecdotes), ἀρ. 1200 - 1999.
- IV. Κλιμακωτὰ παραμύθια (formula tales), ἀρ. 2000 - 2399.

Χάριν εὐκολίας περὶ τὴν ἔκδοσιν ὁ Κατάλογος τῶν Ἑλληνικῶν παραμυθίων ἐκδίδεται εἰς τρία τεύχη, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῶν «Μύθων τῶν ζώων».

Θὰ ἐπιτρέψετε τώρα νὰ συμπληρώσω τὴν ἀνακοίνωσίν μου μὲ παρατηρήσεις τινὰς περὶ τῆς σχέσεως τῆς προφορικῆς πρὸς τὴν γραπτὴν παράδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν μύθων.

Μῦθοι ζώων μᾶς παρεδόθησαν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα πολλοὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Αἰσώπου· ὄχι τάχα διότι αὐτὸς ἐπενόησε ὅλους τοὺς λεγομένους αἰσωπείους μύθους, διὰ τοὺς ὁποίους ἔχομεν τώρα πλὴν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Halim τὰς θαυμασίας κριτικὰς ἐκδόσεις τοῦ August Hausrath καὶ τοῦ B. E. Perry. Αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὴν συνήθειαν, ποὺ εἶχαν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες, διὰ κάθε πρᾶγμα καὶ κάθε συνήθειαν νὰ ἔχουν ἓνα πρόχειρον ἐφευρέτην. Ἔτσι παρουσιάσθη ὁ Αἰσώπος ὡς συγγραφεὺς ὅλων τῶν ἀστείων ἀνεκδότων. Ἄλλ' «ἡ χαρὰ ἐν τῇ διηγήσει», τὴν ὁποίαν, ὡς ἀποφαίνονται ἐρευνηταί, οἷοι ὁ Otto Keller⁸ καὶ ὁ August Hausrath⁹, πρέπει νὰ εἶχον οἱ παλαιοὶ αἰσώπειοι μῦθοι, δὲν διαφαίνεται ἀπὸ τὰ συνεπτυγμένα κείμενα, ποὺ μᾶς παρέχουν αἱ διασωθεῖσαι συλλογαί. Διότι οἱ αἰσώπειοι μῦθοι διὰ τὸ σύντομον καὶ ἠθοπλαστικόν των περιεχόμενον ἐχρησιμοποιοῦντο ἐπὶ αἰῶνας εἰς τὰς ρητορικὰς σχολὰς πρὸς ἄσκησιν τῶν μαθητῶν εἰς τὸ

8. Otto Keller, Untersuchungen über die Geschichte der griech. Fabel (Jahrb. für Klass. Phil. Suppl. 4, 1862), σ. 313.

9. Aug. Hausrath, S.B. der Heidelberg. Ak. d. Wiss. phil.-hist. Kl. 9, 2, σ. 43 καὶ 47 (1948). Βλ. W. Wienert, Die Typen der griech.-römischen Fabel. Helsinki 1925 (FFC 56), σ. 11.

ὀρθῶς γράφειν καὶ ἐκ τούτου ἀπέβησαν γλωσσικὰ δοκίμια, τῶν ὁποίων κυρία ἀρετὴ ἦτο ἡ συνοπτικὴ διατύπωσις¹⁰. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν, πόσον χρόνον αἱ διηγήσεις αὐταὶ εἶχον ζήσει πρότερον εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, πρὶν καταρτίσῃ τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν κατὰ τὸ 316 π. Χ. ὁ Δημήτριος Φαληρεύς, περὶ τοῦ ὁποίου ἔχομεν τὴν ὥραιάν πραγματείαν τοῦ Β. Ε. Perry¹².

Βεβαίως ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι δὲν ἐπιζοῦν σήμερα εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὅσοι ἀπὸ τοὺς νέους ἔχουν τοὺς ἀντιστοιχοῦς τῶν εἰς τοὺς παλαιούς εἶναι ἀρτιώτεροι, ἔχουν δηλ. πληρέστερον τὸν ἐσωτερικὸν λόγον τῶν λεπτομερειῶν καὶ δὲν ρίπτουν ὅλον τὸ βάρος εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς ἠθικῆς ἐννοίας, ὅπως κάμνουν οἱ περιωθέντες παλαιοί. Ὅθεν οἱ νεώτεροι μῦθοι μᾶς βοηθοῦν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς διηγηματικῆς πλευρᾶς τῶν ἀρχαίων μύθων¹³. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο. Ὑπάρχουν περιπτώσεις ὅπου ἴχνη μόνον τῆς ὑπάρξεως ἀρχαίου τινὸς μύθου ἔχομεν σωζόμενα εἰς ἓνα ἢ δύο στίχους ἢ εἰς παροιμίαν τινὰ καὶ τότε οἱ νεώτεροι μῦθοι συμπληρῶνουν τὰ κενὰ τῆς ἀρχαίας παραδόσεως. Ἐναφέρω ἓνα παράδειγμα:

Μεσαιωνικὴ ἑλληνικὴ παροιμία, ἡ ὁποία ἐσώθη παρὰ Πλανουδῆ, ἀρ. 275, λέγει: «Ποίησόν με ἔνοικον, ἵνα σὲ ποιήσω ἔξοικον» καὶ περισσότερον συνεπτυγμένη παρὰ Ἀποστόλη, ἀρ. 676: «Ἐπηλυσ τὸν ἔνοικον». Ὁ Ο. Crusius¹⁴ στηριχθεὶς εἰς μῦθον, τὸν ὁποῖον διηγεῖται ὁ Ἀβραὰμ ἐκ Σάντα Κλάρας (τοῦ 16ου αἰ.), κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ σκαντζόχοιρος καταλαμβάνει τὴν φωλεὰν τοῦ

10. Bolte - Polivka, Anmerk. zu den Märchen der Br. Grimm IV 121, Wienert, ἐνθ' ἄν., σ. 26-28.

11. Πρβλ. A. Aarne, Leitfaden der vergleichenden Märchenforschung, Hamina 1913 (FFC 13) σ. 8 κέ.

12. B. E. Perry, Demetrius of Phalerum and the Aesopic Fables. Transactions and Proceedings of the American Philol. Association, Vol. XCIII, 1962, σ. 287-346.

13. Περὶ τοῦ θέματος τούτου διέλαβον εἰς ἰδίαν μελέτην δημοσιευθεῖσαν τὸ πρῶτον εἰς τὰ Humaniora. Essays in Literature. Folklore Bibliography. Honoring Archer Taylor. New York 1960, 195-207 καὶ εἶτα μέ τινας προσθήκας καὶ συμπληρώσεις εἰς τὴν *Λαογραφίαν*, τόμ. ΙΗ' (1960), σ. 469-489: Οἱ Αἰσώπειοι μῦθοι καὶ ἡ προφορικὴ παράδοσις.

14. Rhein. Museum für Philologie, τ. 42, σ. 424 κέ.

λαγωῦ¹⁵, διέγνωσεν εὐστόχως ὅτι ἡ ἑλληνικὴ παροιμία ἀπέρρευσε ἐξ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ μύθου.

Καὶ πράγματι τοιοῦτον ἀπολεσθέντα μῦθον, ὁ ὁποῖος ἐπραγματεύετο περὶ ἀλώπεκος καὶ ἐχίνου, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς Ἀρχίλοχος (τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος) μὲ τὸν στίχον :

*Πολλ' οἶδ' ἀλώπηξ, ἀλλ' ἐχῖνος ἐν μέγα*¹⁶.

Τὸν στίχον αὐτὸν ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος ὡς παροιμίαν καὶ προσθέτει : «προσιούσης γὰρ αὐτῆς, ὡς φησιν ὁ Ἴων,

*στρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας
κεῖται θιγεῖν τε καὶ δακεῖν ἀμήχανος*»¹⁷.

Ἦτοι, πολλὰ ξέρει ἡ ἀλεπού, ἀλλὰ ὁ σκαντζόχοιρος ἕνα καὶ σπουδαῖον ὅταν δηλαδὴ ἡ ἀλεπού πλησιάσῃ, ὅπως λέγει ὁ Ἴων (ποιητὴς τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος) τυλίγεται καὶ κάνει τὸ σῶμα του μιὰ μπάλα ἀπὸ ἀγκάθια, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ ἡ ἀλεπού νὰ τὸν πειράξῃ καὶ νὰ τὸν δαγκάσῃ. Ἡ ἔννοια τῶν στίχων εἶναι ὅτι ὁ πανοῦργος ἀφεύκτως θὰ ἐμπέσῃ εἰς ἄλλον πανουργότερον, ὑπὸ τοῦ ὁποίου θὰ πάθῃ κάτι κακόν, κατὰ τὸν παροιμιογράφον δὲ ἡ παροιμία «πόλλ' οἶδ' ἀλώπηξ» κλπ. «λέγεται ἐπὶ τῶν πανουργοτάτων»¹⁸.

Τὴν ἔννοιαν αὐτὴν μὲ ἀρτίαν τὴν αἰτιολόγησιν τῶν λεπτομερειῶν εὐρίσκομεν εἰς νεοελληνικὸν μῦθον ἀπὸ τὰς Πάτρας τῆς Πελοποννήσου, δημοσιευμένον εἰς τὸ περ. *Λαογραφία*, τόμ. Α' (1909), σ. 322. Ἴδου τὸ κείμενον :

Ὁ σκαντζόχερας καὶ ἡ ἀλεπού

Μιὰ φορὰ ὅπου ἔβρεχε καὶ ἔπεφτε καὶ χαλάζι, ἕνας σκαντζόχερας εὐρέθη στὸ λόγγο καὶ δὲν ἤξερε ποῦ νὰ τρυπώσῃ, γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ χαλάζι. Σὲ λίγο

15. Τὴν ἔξωσιν τοῦ λαγοῦ ὑπὸ τοῦ σκαντζοχοίρου ἀπὸ τὴν φωλεάν του ἔχει ὡς θέμα καὶ νεοελληνικὸς μῦθος ἀπὸ τὸ Ἐηροπήγαδον Ναυπάκτου, καταγραφεῖς τὸ 1938 ὑπὸ τοῦ Παν. Ι. Ἀθανασοπούλου, μαθητοῦ ἐτῶν 13, καὶ ἕτερος καταγραφεῖς ἐπίσης ὑπὸ μαθητοῦ ἐξ Ἀσημοχωρίου. Βλ. *Λαογραφία*, ἐνθ' ἄν., σ. 486, σμ. 2.

16. Bergk, *Poetae Lyrici Graeci* (1914) 2, 715. fr. 118. Leutsch et Schneidewin, *Paroemiographi Graeci* 1, σ. 147 (Zenob. V. 68), 2. 619 (Apostolii XIV 60) Bolte-Polivka, ἐνθ' ἄν. II 120.

17. Π λ ο υ τ ἄ ρ χ ο υ, Πότερα τῶν ζώων φρονιμότερα 16, σ. 971 F: «τῶν δὲ χερσαίων ἐχίνων ἡ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν ἄμυνα καὶ φυλακὴ παροιμίαν πεποίηκε» (Archilochi fr. 103 D) «πόλλ' οἶδ' ἀλώπηξ» κλπ.

18. Βλ. τὰς σχετικὰς παροιμίας παρὰ Ν. Γ. Πολίτη. *Παροιμίας*, τόμ. 1, σ. 461, ἀρ. 37.

ἤϊρε μιὰ ἀλπότρουπα κι' ἐπῆγε γιὰ νὰ μῆ μῆσα, ἀλλὰ ἡ ἀλπού πού ἦτανε μέσα δὲν τὸν ἄφηνε. Ἐκεῖνος τῆς εἶπε παρακαλῶντας νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ βάλῃ τὸ κεφάλι του μόνον στὴν τρούπα καὶ γιὰ τὸ κορμί του δὲν τὸν ἔμελε. Ἡ ἀλπού μὲ τὰ πολλὰ τὸν ἄφησε καὶ ἔβαλε τὸ κεφάλι του μέσα· ἀλλὰ ὁ σκαντζόχερας λίγο λίγο ἔμπαινε, καὶ ὄντας ἐξύγωνε τὴν ἀλπού, ἐσήκωσε τ' ἀγκάθια του καὶ τὴν τρούπαγε. Ἡ ἀλπού, τί νὰ κάμῃ; ἐτραυγιώτανε στὴν ἄκρη, καὶ ὁ σκαντζόχερας οὐλο ἔμπαινε. Ἐτσι λίγο λίγο ἐπέταξε τὴν ἀλπού ἀπὸ τὴν τρούπα καὶ ἔμεινε ἐκεῖνος μέσα νοικοκύρης¹⁹.

Μὲ τὸν νεοελληνικὸν αὐτὸν μῦθον ἡ ἀρχαία παράδοσις συμπληρῶνεται ἀριστα καὶ ἓνας ἀκόμη μῦθος ἡμπορεῖ νὰ προστεθῇ εἰς τὰς συλλογὰς τῶν αἰσωπειῶν.

Ἀπὸ τὸν θησαυρὸν τῶν ἀρχαίων μύθων ὁ εὐρωπαϊκὸς μεσαίων ἠντλησεν ἀθρόως, ἀλλ' ἐπέφερε τὰς μεταβολὰς του: ἐξησθένησε τὸ διδασκτικὸν στοιχεῖον καὶ ἐνίσχυσε τὸ ἀνεκδοτικόν. Οὕτως ἐκ τῶν μύθων ἀπηρτίσθησαν παραμύθια καὶ εὐτράπελοι διηγήσεις ζῶων, αἱ ὁποῖαι ἀπεδόθησαν εἰς τὰ γνωστὰ εἰς τὸν μεσαίωνα ζῶα, προπάντων τὴν ἄρκτον, τὴν ἀλεπού καὶ τὸν λύκον. Ὁ Fr. von der Leyen, εἰς τὰ *Deutsche Märchen der Brüder Grimm*, σελ. 251 παρατηρεῖ: «οἱ ἀρχαῖοι μῦθοι ἔφθασαν εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ Βυζαντίου. Τὰ παραμύθια τῶν ζῶων ὑπῆρξαν προσφιλεῖ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν Βορρᾶν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μετηνάστευσαν πρὸς Νότον καὶ πρὸς Ἀνατολὰς».

Ὅτι τέλος οἱ μῦθοι ζῶων ἐξακολουθοῦν καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας νὰ εἶναι ἐν ζωῇ εἰς τὸν λαόν μας, προπάντων εἰς τὸν Ποντιακὸν καὶ τὸν Κυπριακὸν λαόν, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν συγκομιδὴν πού ἀπέδωσε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μία ἐγκύκλιος τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας πρὸς τὰ σχολεῖα διὰ τὴν καταγραφὴν μύθων τῶν ζῶων ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Ἡ συλλογὴ ἀρίστου ὕλικου ὑπερέβη τὰς 3500 μύθους.

Μία ἐπὶ πλέον διαπίστωσις ὅτι ὁ σημερινὸς λαὸς τῆς Ἑλλάδος μαζί μὲ τὴν γλῶσσαν καὶ ὄχι ὀλίγα ἀπὸ τὰ ἔθιμα τῶν προγόνων του ἔχει διατηρήσει ζωντανὴν καὶ τὴν προφορικὴν παράδοσιν, ἡ ὁποία, ὡς ἀποδεικνύεται, διέσωσε τὰς λαϊκὰς διηγήσεις ἀκραιφνέστερον ἢ ἡ γραπτὴ παράδοσις.

19. Ὁμοῖος ἀνέκδοτος μῦθος περὶ ἀλεπούς καὶ σκαντζόχερα ἀπὸ τὸ Βέλλον τῆς Κορινθίας περιέχεται εἰς τὸ χειρόγραφον 1203 (ΣΜ 33), σ. 167 τοῦ Κέντρου Ἑλλην. Λαογραφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

ZUSAMMENFASSUNG

Prof. Megas erzählt, wie er schon in der Zeit seiner Studien in Athen die Verfassung eines Kataloges der griechischen Märchenvarianten im Auftrage seines Lehrers N. G. Polites übernommen hat. Als Grundlage seiner Arbeit wurde das bekannte Aarne'sche Verzeichnis der Märchentypen (FFC. No 3, Helsinki 1910) gestellt. Er begnügte sich aber nicht bloss mit einem Hinweis auf die Nummer des Typs, dem jede Variante zugehört, sondern er ging noch weiter und gab eine exakte Bezeichnung der Motive, aus denen sie zusammengefasst ist. Dazu benutzte er erstens die von Bolte und Polivka in den Anmerkungen zu den Märchen der Br. Grimm gegebene Analyse (1914-1918) und dann die erste und zweite revision des Aarne'schen Verzeichnisses von Stith Thompson (1928 und 1961); er fügte nur diejenigen Züge hinzu, die eventuell bei jenen nicht vorkommen. Es ist klar, dass diese Art und Weise, wie der griechische Katalog aufgestellt wurde, nahm viel Zeit in Anspruch. So wird er aber nicht nur für die Motivforschung, sondern auch für eine genauere Konstruktion der einzelnen Märchentypen von Nutzen sein. Dazu wird jeder Forscher besser von Umfang und Wert jeder Version unterrichtet werden und wissen, ob und in welchem Grade sie ihm bei seiner Arbeit helfen kann. Die Zahl der im ganzen benutzten, edierten und unedierten, Versionen beträgt 23.000.

Es ist traurig, dass der Griechische Märchenkatalog, der schon lange von vielen Seiten erwartet wurde, nur mit einer grossen Verspätung in Erscheinung kommt. Der Grund besteht darin, dass Prof. Megas inzwischen auch mit anderen, ebenso wichtigen und dringenden Aufgaben der griechischen Volkskunde und der Volksarchitektur zu tun hatte. Einen nicht geringeren Einfluss hat darauf auch das System ausgeübt, dem er von Anfang an in seiner Arbeit folgte.

Zur grösseren Bequemlichkeit ist der Katalog der Griechischen Märchen in vier Lieferungen geteilt :

I. Fabeln, II Zaubermärchen, III Legenden - und Novellenartige Märchen und Märchen vom dummen Teufel (Riesen). IV Schwänke.

Der Beginn wird mit den Tiermärchen.